

Revisionsrapport

Gransknings-PM *Lekmannarevision i* *Djursholms AB*

Ebba Lind

Mars 2017

Innehåll

1.	Sammanfattande bedömning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier	3
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning.....	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Bolaget har utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet.....	5
3.1.1.	Vår bedömning.	5
3.2.	Bolaget har genomfört bedömningar av var i verksamheterna risker kan uppträda.	5
3.2.1.	Vår bedömning.	6
3.3.	Det förebyggande arbetet genomförs enligt antagna riktlinjer.....	6
3.3.1.	Vår bedömning.	6
3.4.	Kontroller genomförs av risker för oegentligheter.....	6
3.4.1.	Vår bedömning.	6
3.5.	Det finns en beredskap för händelser för att förhindra att EKO-frågor uppstår. 7	
3.5.1.	Vår bedömning.	7
3.6.	Det finns en tillfredsställande uppföljning och rapportering.	7
3.6.1.	Vår bedömning.	7
4.	Bedömning och rekommendationer	8
4.1.	Avstämning mot kontrollmål	8
4.2.	Svar på revisionsfrågan	9

1. Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Danderyds kommun genomfört en granskning av den interna kontrollen avseende etik, korruption och oegentligheter (EKO).

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen avseende EKO-frågor inte är helt tillräcklig.

Denna bedömning baseras i huvudsak på följande iakttagelser:

- Bolaget har inte utarbetat en bolagsspecifik anpassning av kommunens riktlinjer för EKO-frågor, där exempelvis bolagsspecifika riskområden lyfts fram.
- Det har inte genomförts några särskilda insatser för att säkerställa att kommunens riktlinjer för EKO-frågor implementeras i bolaget.
- Det genomförs inga särskilda kontroller för att identifiera eventuella oegentligheter avseende EKO-frågor.
- Handlingsplan för agerande vid eventuell förekomst av EKO-problematik saknas.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Oegentligheter dyker upp med jämna mellanrum. De händelser som figurerat i media har bland annat medfört att uppmärksamheten riktats mot bolagets förebyggande arbete i syfte att begränsa riskerna för att oegentligheter ska uppstå, med påföljd att förtroendet för kommunerna skadas.

Revisionen kan peka på risker och på behovet av väl fungerande intern kontroll, samt pröva dess ändamålsenlighet. Med utgångspunkt från sin risk- och väsentlighetanalys har revisorerna i Danderyds kommun besluta att göra en lekmannarevisionsgranskning rörande Djursholm AB:s arbete med EKO¹-frågor.

2.2. Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Är bolagets arbete med EKO-frågor ändamålsenligt?

För att besvara revisionsfrågan har följande kontrollmål formulerats:

- Bolaget har utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet.
- Bolaget har genomfört bedömningar av var i verksamheterna risker kan uppträda.
- Det förebyggande arbetet genomförs enligt antagna riktlinjer.
- Kontroller genomförs av risker för oegentligheter.
- Det finns en beredskap för händelser för att förhindra att EKO-frågor uppstår.
- Det finns en tillfredsställande uppföljning och rapportering.

Revisionskriterier utgörs av Kommunallagen, Brottsbalken kap. 10, Om mutor och jäv, Vägledning från SKL, Vägledning från Institutet Mot Mutor.

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har genomförs genom intervjuer med VD i bolaget samt genom dokumentgranskning av styrdokument.

Granskningen har avgränsas till Djursholms AB. Granskning koncentreras på det förebyggande arbetet att skydda sig mot att EKO-problem inträffar. Granskningen sker på övergripande nivå.

De personer som har intervjuats inom ramen för granskningen är:

¹ EKO-frågor = etik, korruption och oegentligheter

- VD Djursholms AB

Rapporten har varit föremål för sakgranskning.

3. Granskningsresultat

3.1. *Bolaget har utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet.*

Djursholms AB omfattas av kommunens regler och riktlinjer för mutor och korruption som antogs av kommunfullmäktige i december 2016. PwC genomförde 2016, på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer, en förstudie avseende kommunens förebyggande arbete kring EKO-frågor och bedömde i det arbetet att kommunens regler och riktlinjer var ändamålsenliga.

Djursholms AB har inte gjort någon bolagsspecifik rutinbeskrivning avseende EKO-frågor utan förlitar sig helt till kommunens rutiner. Detta bland annat med motivering av att det inte finns några anställda i bolaget. Samtliga personer som är involverade i bolagets verksamhet är inhyrda konsulter antingen från kommunen eller från extern part.

3.1.1. *Vår bedömning.*

Regler och riktlinjer för hantering av EKO-frågor finns eftersom bolaget omfattas av kommunens regler och riktlinjer. Dock noteras att bolaget inte har upprättat någon bolagsspecifik rutinbeskrivning vilket vi bedömer vara en brist. Vår bedömning är att en rutinbeskrivning borde ha upprättats där särskild beaktning gjorts till Djursholms AB:s specifika förhållanden. Vi bedömer att kontrollmålet är *delvis uppfyllt*.

3.2. *Bolaget har genomfört bedömningar av var i verksamheterna risker kan uppträda.*

Som nämnts ovan har inga bolagsspecifika rutiner avseende EKO-frågor upprättats. Inte heller har någon dokumentation gjorts avseende de specifika risker som finns rörande bolagets verksamhet. Vid den förstudie som PwC gjorde 2016 bedömdes kommunens bedömningar vara tillfredsställande. Vid intervju med VD för Djursholms AB framhåller VD följande områden som särskilt viktiga riskområden för bolaget i detta hänseende: uthyrning, inköp och upphandling.

Bolaget hanterar *uthyrning* av lokaler och bostadsrätter. VD får upprätta hyreskontrakt avseende lokaler men inte avseende bostadsrätter. Ambitionen är att uthyrning av lokaler ska präglas av öppenhet och därför annonseras uthyrningen ut innan avtal tecknas. De bostadsrätter som bolaget äger och förvaltar hyrs ut vid särskilda behov som ska beslutas av Danderyd kommuns socialkontor och hyresavtalet undertecknas av Djursholms AB:s styrelse. VD har således inte befogenheter att teckna hyresavtal avseende bolagets bostadsrätter.

Både *inköp* och *upphandling* är områden som omfattats även av kommunens bedömningar av de områden som är särskilt utsatta för risk. Djursholms AB använder till stor del kommunens upparbetade system och kunskap i dessa frågor. Inköp görs

till största del från kommunens upphandlade ramavtalsleverantörer. Dessa inköp kan göras av bolagets förvaltare. VD kan vidare göra inköp utanför avtal vilket enligt uppgift sker i undantagsfall. Upphandling av avtal görs, enligt uppgift, i enlighet med LoU och i dessa fall tar bolaget hjälp av tekniska kontoret i Danderyds kommun via ett förvaltningsavtal mellan bolaget och tekniska kontoret.

VD attesterar samtliga fakturor som avser Djursholms AB, med undantag för de som avser honom i egen person. Dessa hanteras av styrelsen.

3.2.1. Vår bedömning.

Efter genomgång vid intervjun med VD framkommer att bolaget har gjort erforderliga bedömningar avseende vilka särskilda risker som finns för bolaget samt upprättat system för att hantera dessa. Särskilt kan framhållas det faktum att VD inte kan besluta om uthyrning av bostadsrätter utan detta är ett beslut för styrelsen efter rekommendation från socialkontoret i kommunen. Noteras bör dock att ingen av de bolagsspecifika riskområdena var dokumenterade. Vi bedömer ändå att kontrollmålet är *uppfyllt*.

3.3. Det förebyggande arbetet genomförs enligt antagna riktlinjer.

Till följd av att bolaget inte har några anställda har enligt uppgift inget särskilt arbete gjorts för att implementera kommunens regler och riktlinjer i bolaget. Vid förstudien som PwC genomförde under 2016 framkom att tekniska kontoret, som bolaget har nära samarbete med, har löpande möten för hantering av EKO-frågor.

3.3.1. Vår bedömning.

Vi bedömer det vara otillfredsställande att det inte förts någon dialog med inblandade parter avseende EKO-frågor för bolagets räkning. Kontrollmålet bedöms vara *ej uppfyllt*.

3.4. Kontroller genomförs av risker för oegentligheter.

Det genomförs enligt uppgift inga specifika kontroller avseende EKO-frågor. De kontrollmoment som finns är de som är inbyggda i bolagets rutiner. Exempel på sådana rutiner är att tvåhandsprincip tillämpas vid attest av faktura, detta genom att ekonomiavdelningen konterar fakturan och VD attesterar den innan utbetalning sker. Ett annat exempel är att VD inte kan teckna hyresavtal för bolagets räkning avseende dess bostadsrätter.

3.4.1. Vår bedömning.

Det finns som beskrivits ovan inbyggda kontrollmoment avseende de områden som bedömts vara extra riskutsatta i bolagets verksamhet (*uthyrning* av lokaler/bostadsrätter samt *inköp och upphandling*). Det genomförs dock inga särskilda efterkontroller i syfte att identifiera eventuella fel eller oegentlig hantering. Mot bakgrund av detta bedömer vi att kontrollmålet är *delvis uppfyllt*.

3.5. *Det finns en beredskap för händelser för att förhindra att EKO-frågor uppstår.*

Handlingsplan eller direktiv för hur bolaget ska agera vid eventuell förekomst av EKO-problematik har ej upprättats. Vid intervju framkommer att VD skulle vända sig till kommunen och dess kommunjurist för att få stöd i hanteringen. Någon whistleblowerfunktion eller dylikt finns inte inom bolaget, detta med motiveringen att det inte finns några anställda i bolaget. Flera av förvaltarna är anställda inom kommunen, och enligt uppgift kan de lyfta eventuell problematik där.

3.5.1. *Vår bedömning.*

Vi bedömer att det är bristfälligt att det inte finns någon handlingsplan för hur förekomst av EKO-problematik ska hanteras. Det är visserligen positivt att det finns samverkan med kommunen som gör att bolaget kan vända sig till kommunjuristen, dock bedöms det vara otillfredsställande att det inte ens finns några allmänna initiala förhållningsregler för hur ledningen ska agera. Kontrollmålet bedöms vara *ej uppfyllt*.

3.6. *Det finns en tillfredsställande uppföljning och rapportering.*

Det genomförs som nämnts ovan inga kontroller avseende EKO-frågor, inte heller har det gjorts något särskilt implementeringsarbete avseende kommunens riktlinjer.

3.6.1. *Vår bedömning.*

Mot bakgrund av ovanstående bedöms kontrollmålet vara *ej tillämpligt*.

4. *Bedömning och rekommendationer*

4.1. *Avstämning mot kontrollmål*

Granskningen har gjorts utifrån sex kontrollmål. Bedömningen av respektive kontrollmål görs enligt kriterierna: Uppfyllt/Delvis uppfyllt/Ej uppfyllt.

Kontrollmål	Bedömning
Bolaget har utarbetat riktlinjer för det förebyggande arbetet.	Delvis uppfyllt. Regler och riktlinjer för hantering av EKO-frågor finns eftersom bolaget omfattas av kommunens regler och riktlinjer. Dock noteras att bolaget inte har upprättat någon bolagsspecifik rutinbeskrivning vilket vi bedömer vara en brist. Vår bedömning är att en rutinbeskrivning borde ha upprättats där särskild beaktning gjorts till Djursholms AB:s specifika förhållanden.
Bolaget har genomfört bedömningar av var i verksamheterna risker kan uppträda.	Uppfyllt. Efter genomgång vid intervjun med VD framkommer att bolaget har gjort erforderliga bedömningar avseende vilka särskilda risker som finns för bolaget samt upprättat system för att hantera dessa. Särskilt kan framhållas det faktum att VD inte kan besluta om uthyrning av bostadsrätter utan detta är ett beslut för styrelsen efter rekommendation från socialkontoret i kommunen. Noteras bör dock att ingen av de bolagsspecifika riskområdena var dokumenterade.
Det förebyggande arbetet genomförs enligt antagna riktlinjer.	Ej uppfyllt. Vi bedömer det vara otillfredsställande att det inte förts någon dialog med inblandade parter avseende EKO-frågor för bolagets räkning.

<p>Kontroller genomförs av risker för oegentligheter.</p>	<p>Delvis uppfyllt. Det finns som beskrivits ovan inbyggda kontrollmoment avseende de områden som bedömts vara extra riskutsatta i bolagets verksamhet (<i>uthyrning av lokaler/bostadsrätter samt inköp och upphandling</i>). Det genomförs dock inga särskilda efterkontroller i syfte att identifiera eventuella fel eller oegentlig hantering.</p>
<p>Det finns en beredskap för händelser för att förhindra att EKO-frågor uppstår.</p>	<p>Ej uppfyllt. Vi bedömer att det är bristfälligt att det inte finns någon handlingsplan för hur förekomst av EKO-problematik ska hanteras. Det är visserligen positivt att det finns samverkan med kommunen som gör att bolaget kan vända sig till kommunjuristen, dock bedöms det vara otillfredsställande att det inte ens finns några allmänna initiala förhållningsregler för hur ledningen ska agera.</p>
<p>Det finns en tillfredsställande uppföljning och rapportering.</p>	<p>Ej tillämpligt.</p>

4.2. Svar på revisionsfrågan

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen avseende EKO-frågor inte är helt tillräcklig.

Denna bedömning baseras i huvudsak på följande iakttagelser:

- Bolaget har inte utarbetat en bolagsspecifik anpassning av kommunens riktlinjer för EKO-frågor, där exempelvis bolagsspecifika riskområden lyfts fram.
- Det har inte genomförts några särskilda insatser för att säkerställa att kommunens riktlinjer för EKO-frågor implementeras i bolaget.
- Det genomförs inga särskilda kontroller för att identifiera eventuella oegentligheter avseende EKO-frågor.
- Handlingsplan för agerande vid eventuell förekomst av EKO-problematik saknas.

30 mars 2017

Ebba Lind

Projektledare

Micaela Hedin

Uppdragsledare